

Papp Barnabás

joghallgató (PTE ÁJK), az ÓNSZ Közjogi Tagozatának tagja

A 2025. évi XIX. törvény egyes büntetőjog-gyakorlati következményei

„I believe that drugs have destroyed many lives, but wrong government policies have destroyed many more.” - „Úgy hiszem, hogy a kábítószer rengeteg életet tett tönkre, de a helytelen kormányzati politikák még annál is többet”.¹

-Kofi Annan

I. Bevezetés

A fenti gondolatot Kofi Annan, ghánai diplomata, az ENSZ hetedik főtitkára fogalmazta meg a kábítószer terjedésére adott jogszigorító intézkedésekről.

A kábítószeres, illetve ahhoz kapcsolható bűncselekmények száma növekedik Magyarországon.² Szinte nem telik el hét, hogy a közbeszédben vagy a sajtóban ne jelennének meg a kábítószeres bűncselekmények következményei.

Ilyen esetként említhető a fonói kettős tragédia, amelyben két idős ember, egy férfi és egy nő lett halálos áldozata egy kábítószer hatása alatt álló 31 éves férfinak Somogy megyében.³ Horváth László, a kábítószer-kereskedelem felszámolásáért felelős korábbi kormánybiztos az ügyben a kábítószer-terjesztőkről úgy fogalmazott: „...*azok is gyilkosok, akik mérgeket adnak az embereknek, nekik is rendőrkézre kell kerülniük*”⁴

Hasonlóan nagy társadalmi visszhangot váltott ki a miskei gyermekgyilkosság is, amelynek elkövetője a sajtóhírek szerint „kristály” hatása alatt ölte meg a felügyeletére bízott 22 hónapos gyermeket.⁵

Annak érdekében, hogy a jelenséget ne kizárólag a sajtóban megjelenő, szükségképpen szelektált eseteken keresztül érzékeltessem, röviden statisztikai adatokra is utalok. A Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban: KSH) adatai szerint a kábítószer hatása alatt elkövetett bűncselekmények száma 2009 és 2024 között közel háromszorosára nőtt, 3.150-ről 8.478-ra. A

¹ Global Commission on Drug Policy: From Criminal Justice Responses to Drug Policy Reform. https://globalcommissionondrugs.org/wp-content/uploads/2025/01/GCDP_Report2024_EN_forweb.pdf (2025. 11. 24.) 6. o. Saját Fordítás

² Nemzeti Drog Fókuszpont 2025-ös éves jelentése. (2024-es magyarországi adatok) az Európai Unió Kábítószer-ügynöksége (EUDA) számára 41. o.

³ Simon Barbara Kincsó: Vádat emeltek a fonói ámokfutó ellen, aki két embert vert agyon. Index. <https://index.hu/belfold/2025/12/02/fonoi-gyilkossag-vademeles-ugyeszseg/> (2026. 06. 16.)

⁴ Mayer Richárd: Horváth László: a fonói gyilkosság is bizonyítja, nincs könnyű- és nehézdrog. Index. <https://index.hu/belfold/2025/03/17/kabitoszer-rendorseg-drog-gyilkossag-marihuana> (2025. 11. 15.)

⁵ HVG: Kristályozott a miskei gyermekgyilkosság gyanúsítottja. HVG. https://hvg.hu/itthon/20250915_horvath-laszlo-kristaly-drog-miskei-gyermekgyilkossag-gyanusított (2025. 11. 15.)

legmagasabb éves adat 2022-höz kapcsolható, amikor az elkövetések száma elérte a 9.410-et. Emellett a konkrét kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek száma is jelentős emelkedést mutat.⁶ Továbbá a KSH adatai szerint a konkrét kábítószeres bűncselekmények száma is majdnem duplájára nőtt. Míg 2009-ben 4.828 esetet rögzítettek, addig 2024-ben már 7.254-et.⁷ A KSH adataiból is az látható, hogy a kábítószeres bűncselekmények száma lényegesen emelkedett. Az emelkedés drasztikus jellegét tovább emeli az a tény, hogy míg a kábítószerhez valamilyen módon köthető bűncselekmények száma megsokszorozódott, addig az összesen elkövetett bűncselekmények száma a tárgyalt időszakban közel megfeleződött, 394.034-ről 2009-ben, 233.470-re 2024-re.⁸ A KSH adataiból tehát az látható, hogy a kábítószeres bűncselekmények száma, továbbá azok más bűncselekményekhez való kapcsolódása számottevően emelkedett.

Mindezek alapján érthető, hogy a jogalkotó a kábítószerrel összefüggő kriminalitásra büntetőjogi eszközökkel is reagálni kívánt. Erre tett kísérletet a 2025. évi XIX. törvény, amely több ponton módosította a Büntető Törvénykönyv kábítószerrel összefüggésbe hozható rendelkezéseit. Jelen cikk nem a törvény egészének átfogó értékelésére vállalkozik, hanem két, a büntetőjogi gyakorlat szempontjából különösen problematikusnak tűnő módosítás értelmezési kérdéseit vizsgálja: egyrészt a kábítószer-fogyasztással összefüggő új minősítő körülményeket, másrészt a kábítószer vásárlásához szükséges anyagi javak megszerzésére irányuló elkövetési alakzatot.

II. Téma megjelölés

Cikkemben a 2025. évi XIX. törvény által eszközölt módosítások közül két olyan rendelkezéscsoportot vizsgállok, amelyek álláspontom szerint már a jogszabály szövegéből fakadóan is jelentős gyakorlati kérdéseket vetnek fel.

Az első vizsgálati irány a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben (továbbiakban: Btk.) megjelenő azon új minősítő körülményhez kapcsolódik, amely szerint súlyosabban minősül a cselekmény, ha az elkövető azt úgy követi el, hogy a cselekményt megelőzően – annak elkövetésével összefüggésbe hozható módon – kábítószerrel fogyasztott. E körben elsősorban azt vizsgálom, hogy ez a fordulat miként viszonyul a Btk.-ban és a bírói gyakorlatban már ismert „kábítószer fogyasztása”, vagyis a kábítószer szervezetbe juttatását eredményező magatartás, illetve a „kábítószer hatása vagy befolyása alatt állás”, vagyis a kábítószer által kiváltott tudatzavarral, reakciólassulással vagy koordinációs zavarral járó állapot fogalmaihoz.

⁶ Központi Statisztikai Hivatal: Regisztrált elkövetők, elkövetések. Központi Statisztikai Hivatal. https://www.ksh.hu/stadat_files/iga/hu/iga0004.html (2025. 11. 15.)

⁷ Központi Statisztikai Hivatal: Regisztrált bűncselekmények. Központi Statisztikai Hivatal. https://www.ksh.hu/stadat_files/iga/hu/iga0003.html (2025. 11. 15.)

⁸ Uo. Itt megjegyzésre érdemesnek találok rögzíteni azt a további tény, hogy ez az adat 2024-et megelőző években jóval alacsonyabb, viszont ezt a lényeges különbséget a kábítószeres bűncselekményekre vonatkozó statisztikában alig lehet érezni, ha egyáltalán. Valószínűleg drasztikusabb adatok születnének, amennyiben ezekkel számolnánk.

A második vizsgálati irány a „kábitószer vásárlásához szükséges anyagi javak megszerzése érdekében” történő elkövetéshez kapcsolódik. E körben a fő kérdés az, hogy a jogalkotó által bevezetett új minősítő körülmény milyen terjedelemben alkalmazható, miként határolható el a kábitószer birtoklásától, illetve milyen halmazati vagy törvényi egységi problémákat vethet fel.

A tanulmány tehát nem vállalkozik a 2025. évi XIX. törvény valamennyi rendelkezésének bemutatására, és nem tárgyalja részletesen a módosítások kriminológiai, szociológiai vagy drogpolitikai értékelését sem. A vizsgálat kifejezetten a Btk.-t érintő, anyagi jogi természetű gyakorlati kérdésekre korlátozódik. Az egyéb jogszabályi változások, így különösen a rendészeti vagy igazgatási jellegű rendelkezések csak annyiban jelennek meg, amennyiben azok a jogalkotói cél és a szabályozási környezet értelmezéséhez szükségesek.

A téma időszerűségét az adja, hogy a módosítások hatálybalépése óta még nem alakult ki egységes és kiforrott joggyakorlat. Ebből következően a jelen cikk szükségképpen előzetes értelmezési kísérlet: nem lezárt dogmatikai válaszokat kíván adni, hanem azokat a kérdéseket azonosítja, amelyekkel a jogalkalmazásnak várhatóan szembe kell néznie.

III. Metodológia, források

Mivel a vizsgált módosításokhoz kapcsolódóan még nem alakult ki kiforrott bírói gyakorlat, állításaim alátámasztásához több, egymást kiegészítő értelmezési támpontot alkalmazok. A vizsgálat kiindulópontját mindenekelőtt a módosított törvényi szöveg képezi, amelyet elsődlegesen nyelvtani értelmezésnek vetek alá az Alaptörvény jogszabályértelmezési rendelkezéseinek megfelelően.⁹ Ezentúl a jogirodalom által kidolgozott tudományos értelmezési módszerekre is támaszkodom. Melyek részletezve az alábbiakban olvashatók.¹⁰

A nyelvtani értelmezés mellett rendszertani és dogmatikai szempontokat is figyelembe veszek. Ennek körében a Btk. korábbi időállapotát, a kábitószerrel összefüggő tényállások már kialakult bírói gyakorlatát, valamint a büntetőjog általános alapelveit használom fel. Különös jelentőséget tulajdonítok annak, hogy az új fordulatok miként illeszkednek a Btk. már létező fogalomrendszerébe, illetve okoznak-e dogmatikai vagy halmazati feszültséget.

Emellett teleologikus értelmezési szempontokat is alkalmazok. Ennek körében figyelembe veszem a módosító törvény preambulumát, indokolását, valamint azokat a nyilvános jogalkotói és kormányzati állásfoglalásokat, amelyek a kábitószerrel szembeni zero tolerancia büntetőpolitikai

⁹ Magyarország Alaptörvénye. 28. cikk „A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

¹⁰ Visegrády Antal: Jogi Alaptan. Menedzser Praxis Szakkiadó és Gazdasági Tanácsadó Kft. Budapest 2015. 44-45. o.

háttérét világítják meg. E szempontok azonban nem önállóan, hanem a törvényi szöveg és a büntetőjogi dogmatika korlátai között értékelhetők.

Végül a jogértelmezés során logikai következtetésekre is támaszkodom. Ez különösen azoknál a kérdéseknél szükséges, amelyeknél a jogszabály új kifejezéseket vagy új mondatszerkezeteket vezet be, miközben azok viszonya a Btk. korábbi fogalmaihoz nem teljesen egyértelmű.

Fontos hangsúlyozni, hogy a cikk következtetései nem a kialakult joggyakorlat leírását, hanem annak előzetes értelmezési lehetőségeit jelentik. A jelen elemzés ezért szükségképpen hipotetikus jellegű: arra vállalkozik, hogy a rendelkezésre álló jogszabályi szöveg, indokolás, korábbi bírói gyakorlat és büntetőjogi dogmatika alapján felvázolja a leginkább védhető értelmezési irányokat.

IV. Jogalkotó által elérni kívánt cél

Mielőtt a két kiválasztott Btk.-beli módosítás gyakorlati kérdéseit vizsgálnám, szükséges röviden áttekinteni azt a jogalkotói célt és büntetőpolitikai attitűdöt, amely a 2025. évi XIX. törvény mögött felismerhető. Ezt nem önálló drogpolitikai értékelésként teszem, hanem mert a jogalkotói cél ismerete segítséget nyújthat az új minősítő körülmények értelmezési tartományának meghatározásához.

A cikk ezért kizárólag arra vállalkozik, hogy a törvény preambuluma, indokolása és a kapcsolódó kormányzati állásfoglalások alapján bemutassa: a módosítások mögött egy kifejezetten restriktív, zéró toleranciára épülő szabályozási megközelítés áll. Ennek az értelmezési jelentősége abban ragadható meg, hogy a jogalkotó a kábítószerrel összefüggő magatartások minél szélesebb körű és szigorúbb szankcionálására törekedett.

Nem szolgál meglepetésként az a megállapítás, hogy a jogalkotó, illetve a korábbi kormány megközelítése a drogpolitikával kapcsolatban kifejezetten szigorú. Többek között a cikk tárgyat képező jogszabály preambulumban is ez olvasható:

„[1] A kormány zéró toleranciát hirdetett a kábítószerrel szemben. Az illegális tudatmódosító szerek terjedése egyre több embert, egyre fiatalabb korosztályt, akár gyermekeket is veszélyeztet. A kábítószer súlyosan károsítja az egészséget, megöli az embereket, bűncselekményekhez, balesetekhez, a közbiztonság általános romlásához, tragédiákhoz vezet.

[2] A cél a kábítószer és az illegális tudatmódosító szerek használatának, terjesztésének és népszerűsítésének teljes felszámolása.”¹¹

¹¹ 2025. évi XIX. törvény [1] – [2] preambulumbekzdés

Továbbá a korábbi kormány egyik sajtóközleményében így fogalmaz: „*A magyar kábítószer-ellenes politika alapállása a zéró tolerancia, amely a társadalom legjobbosabb önvédelme*”¹²

Mindkét hatalmi ág állásfoglalásaiban nyilvánvalóvá tette, hogy az ún. „zéró tolerancia” híve. Azonban mit takar pontosan ez a köztudatban közhelyként használt kifejezés? „*A zéró tolerancia a kábítószeres illegális használatának <prohibicionalista> megközelítése, a drog teljes tilalmán alapuló felfogás.*”¹³

Ez a kifejezetten korlátozó álláspont, a kérdést negatív oldalról közelíti meg, a kábítószeres, illetve azokkal összefüggésbe hozható cselekményeket szigorúan büntetni rendeli, miközben a preventív jellegű intézkedések vagy háttérbe szorulnak, vagy egyáltalán nem is léteznek állami szinten.¹⁴ Ezzel szemben áll a pozitív oldal, az ún. „*Harm-reduction*” elve, amely kifejezetten a megelőzésre, a kiváltó okok orvoslására irányul.¹⁵ „*A proibíció a kábítószerrel kapcsolatos minden illegális cselekményt tilt, és súlyosan szankcionál.*”¹⁶

Vagyis a „zéró tolerancia” restriktív tartalmát két elkülöníthető, de egymással kapcsolatban lévő állításban határozható meg. Először, a kábítószerre vonatkozó szabályok alkalmazhatósági körét minél szélesebben kell megállapítani. Másodszor, amennyiben a szélesebb alkalmazási kör alapján a kábítószerre vonatkozó szabályok alkalmazandóak, akkor azok jogkövetkezményeinek megfelelően súlyosnak kell lenniük.

Az állami jogalkotás, illetve gyakorlat fejlődési tendenciájából is mindez jól lesűrhető. Kiváló példa az alkalmazhatósági kör kiterjesztésére, továbbá a súlyos szankciók foganatosítására a 360/2025. (XI. 18.) kormányrendelet, amelyben a következő olvasható: „*Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv (a továbbiakban: rendőrség) a büntetőeljárás befejezéséig, de legfeljebb három havi időtartamra az üzletet ideiglenesen bezárathatja, ha megállapítja, hogy olyan, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 176. §-a szerinti kábítószer-kereskedelem, 182. §-a szerinti kábítószer készítésének elősegítése, 184. §-a szerinti tudatmódosító anyaggal visszaélés vagy 185. §-a szerinti teljesítményfokozó szerrel visszaélés bűncselekmény elkövetése miatt indult büntetőeljárás, amelyet üzlet területén követtek el.*”¹⁷

Ez az aktus kvázi kiterjeszti a felelősséget bizonyos kábítószeres bűncselekményekkel kapcsolatban az üzlethelyiségekre, ahol azokat elkövették.¹⁸ Sőt, az alkalmazhatósági kör

¹² MTI: A kábítószerrel szembeni zéró tolerancia a társadalom önvédelme. Magyarország Kormánya. <https://kormany.hu/hirek/a-kabitoszerrel-szembeni-zero-tolerancia-a-tarsadalom-onvedelme> (2025. 11. 18.)

¹³ Lenkey László: A „zéró tolerancia”, mint a kábítószer elleni küzdelem reális alternatívája a védelmi szférában. A Katonai Biztonsági Hivatal Tudományos Tanácsának kiadványa. 2005/3. sz. 140. o. https://hhk.uni-nke.hu/document/hhk-uni-nke-hu/2005_3_szam.pdf (2025. 11. 18.)

¹⁴ Holeksa, Jessica: “In Sweden you are worthless. In Denmark you get an identity again” – on being perceived and received as a person who uses drugs in different drug policy settings. *Harm Reduction Journal*, 2024/21. <https://link.springer.com/content/pdf/10.1186/s12954-024-01035-5.pdf> (2025. 11. 18.) 2. o. Saját Fordítás

¹⁵ Uo.

¹⁶ Lenkey: i. m. 140. o.

¹⁷ 360/2025. (XI. 18.) kormányrendelet. 2. § (1)

¹⁸ Pontosabban nem a klasszikus értelemben vett büntetőjogi felelősség kiterjesztéséről van szó: a magyar jog ugyan ismeri a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedéseket, azonban a tárgyalt rendelkezés nem e rendszer keretében, bírósági döntéssel alkalmazott intézkedésként jelenik meg, hanem rendészeti jellegű, ideiglenes

megállapításához, vagyis a – melleleg meglehetősen szigorú – kvázi szankció alkalmazás lehetőségéhez elegendő a büntetőeljárás folyamatban léte, nem szükséges annak eredményeképpen a bűnösség megállapítása. A rendelkezés gyakorlati jelentőségét jól mutatja például helyileg a „Pécsi Est” ügyében tartott rendőrségi ellenőrzés is, amely a szórakozóhelyek működésével összefüggésben különösen érzékennyé teszi a szabályozás alapjogi megítélését. A több hónapig tartó ideiglenes bezárás lehetősége ugyanis nem csupán rendészeti eszközként, hanem – Magyarország Alaptörvényének M) cikke, illetve XII. cikke (1) alapján – a vállalkozás szabadságát korlátozó intézkedésként is értékelhető, ezért annak arányossága alkotmányossági szempontból is vizsgálatot igényel. A Pécsi Estnél a HVG arról írt, hogy nagyszabású rendőrségi razzia volt, amelynek során a hatóságok kábítószerrel és más bűncselekményekkel kapcsolatos jeleket kerestek, azonban a beszámoló szerint kábítószerrel nem találtak; a klub alapítója pedig kifejezetten a klubbezárások logikáját kritizálta.¹⁹

A fenti teleologikus értelmezésből arra lehet következtetni, hogy a jogalkotó általános célja a kábítószerrel összefüggő büntetőjogi felelősségi kör szélesítése, valamint az ilyen cselekmények szigorúbb megítélése volt. Ez a cél azonban önmagában nem oldhatja fel a törvényi szöveg pontatlanságait, és nem vezethet a büntetőjogi alapelvekkel, különösen a kétszeres értékelés tilalmával vagy a *nullum crimen sine lege* követelményével ellentétes értelmezéshez.

V. A Btk.-ban bekövetkezett vizsgált változtatások

A 2025. évi XIX. törvény a Btk. rendelkezéseit is több ponton módosította. Jelen cikk keretei között azonban ezek közül csak két, dogmatikailag különösen problematikusnak tűnő módosítási irányt vizsgálunk. Az első a kábítószer-fogyasztásra utaló új minősítő körülmények köre, a második pedig a kábítószer vásárlásához szükséges anyagi javak megszerzésére irányuló elkövetés minősített esetté emelése.

A két kérdés közös sajátossága, hogy a jogalkotó új vagy legalábbis újszerű mondatszerkezeteket vezetett be a Btk.-ba, amelyek viszonya a korábbi fogalomhasználathoz nem minden esetben egyértelmű.

V.1. A kábítószer-fogyasztásra utaló új minősítő körülmény értelmezése

Az első vizsgált módosítási irány a kábítószer-fogyasztásra utaló új minősítő körülményekhez kapcsolódik. E rendelkezések közös sajátossága, hogy a jogalkotó a Btk. több tényállásában azonos

üzletbezárási lehetőséget teremt. Lásd: a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény.

¹⁹ HVG: Pécsi Est: Miért kellett ártatlan emberekkel üvöltözni, falhoz lökni, mínusz 5 fokban egy szál pólóban várakoztatni? HVG. https://hvg.hu/élet/20260119_pecsi-est-razzia-rendorseg-kabitoszer-problema (2026. 06. 28.)

vagy lényegében azonos fordulatot alkalmazott a cselekményt megelőző, az elkövetéssel összefüggésbe hozható kábítószer-fogyasztásra. A cím célja annak vizsgálata, hogy ez a fordulat miként illeszkedik a Btk. korábbi fogalomhasználatába, különösen a „kábítószer fogyasztása” és a „kábítószer hatása vagy befolyása alatt állás” fogalmi elhatárolásához.

A módosítások által a Btk. hét különböző jogszabályhelye egészült ki azzal a fordulattal, miszerint az elkövetés minősített esete fennáll akkor is, ha „úgy követi(k) el, hogy (az elkövető) a cselekményt megelőzően – annak elkövetésével összefüggésbe hozható módon – kábítószer fogyasztott.”²⁰

A mondat szerkezet, továbbá tartalma is (részben) újszerű, eltér a Btk. kábítószer fogyasztására (is) vonatkozó egyéb rendelkezések mondatstruktúráitól, illetve jelentéseiktől. Ennek illusztrálása végett a továbbiakban röviden ismertetem ezen „egyéb” rendelkezéseket, valamint dogmatikai tartalmukat.

A mondatstruktúrával ellentétben a „kábítószer fogyasztás” nem újszerű fogalom a Btk.-ban (többek között) a következő jogszabályhelyeken olvasható:

„178. § (6) Aki kábítószer fogyaszt, illetve csekély mennyiségű kábítószer fogyasztás céljából megszerez, tart vagy az ország területére történő behozatal céljából megrendel, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”²¹

„438. § (1) Aki ór-, ügyeleti vagy egyéb készenléti szolgálatban – az adott szolgálatra vonatkozó szolgálati intézkedés rendelkezéseit megszegve – elalszik, vagy a szolgálat ideje alatt szeszes italt, illetve kábítószer vagy kábítószernek nem minősülő kábító hatású anyagot vagy szert fogyaszt, rendeltetési helyét elhagyja, vagy a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezést más módon súlyosan megszegi, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”²²

A kábítószer fogyasztás fogalmát a Kúria Büntetőjogi Kollégiuma a következőképpen határozta meg: „A kábítószer fogyasztása alatt értendő az elkövető (a fogyasztó, kábítószer-használó) minden olyan magatartása, aminek közvetlen következménye, hogy a kábítószer a szervezetébe jut.”²³

Szándékosság/gondatlansággal kapcsolatban a Btk. kommentárja hozzáteszi a kábítószer birtoklás tényállásához: „Kizárólag szándékosan követhető el a bűncselekmény. Az elkövető tudatának ki kell

²⁰ A módosítások a következő Btk.-beli rendelkezéseket érintik: emberölés: Btk. 160. § (2) bekezdés m) pont; testi sértés: Btk. 164. § (4) bekezdés c) pont és (6) bekezdés f) pont; garázdaság: Btk. 339. § (1a) bekezdés; rendbontás: Btk. 340. § (2a) bekezdés; rongálás: Btk. 371. § (2) bekezdés bc) pont; jármű önkényes elvétele: Btk. 380. § (1a) bekezdés.

²¹ Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 178. § (6)

²² Btk. 438. § (1)

²³ Kúria Büntetőjogi Kollégiuma: 57. BK vélemény a kábítószer-kereskedelem és a kábítószer birtoklása miatti büntetőjogi felelősségről. Kúria. <https://kuria-birosag.hu/hu/kollvel/57-bk-velemen> (2025. 11. 18.) II. 1.

*terjednie arra, hogy az elkövetés tárgyát képező anyag kábítószer, vagy akár az is lehet. Nem kell azonban tisztában lennie a kábítószer konkrét fajtájával, összetételével, minőségével.*²⁴

Ha a kábítószer birtoklás büntette csak szándékosan követhető el, abból logikusan következik az is, hogy annak egyes megvalósítási magatartásai, (köztük a fogyasztás) is csak szándékosan követhetőek el. Ezért a kábítószer fogyasztás magatartása is csak szándékosan követhető el, mind a magatartásnak, mind az elkövetési tárgynak az elkövető által kívántnak kell lennie.

Összegezve, a „kábítószer fogyasztás” olyan szándékos magatartás, amely eredményeképp az elkövető saját szervezetébe szándékosan kábítószert, – vagy annak valószínűsíthető anyagot – juttat.²⁵

A Btk.-ban ugyanakkor egyéb, hasonló jellegű fogalmazás is található, talán a törvényben olvasható legnyilvánvalóbb szándékos fogalmazásbéli különbségtétel a Btk. 181. § (1) -ben található, ugyanis egyszerre rendelkezik az eddig tárgyalt „kábítószer fogyasztásról”, és az ún. „kóros élvezetről”.

„181. § (1) Az a tízennyolcadik életévét betöltött személy, aki

a) tízennyolcadik életévét be nem töltött személyt kábítószernek nem minősülő kábító hatású anyag, illetve szer kóros élvezetére rábír vagy rábírni törekszik, vagy

b) tízennyolcadik életévét be nem töltött személyt kábítószer fogyasztására rábírni törekszik, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”²⁶

A „kóros élvezet” fogalmát a Btk. nem határozza meg. A kifejezés ugyanakkor a pusztán fogyasztásnál intenzívebb, rendszeresebb vagy függőségi jellegű használatra utal. Ezzel összhangban áll a Kúria állásfoglalása is, amely szerint a kábítószerek vagy kábító hatású anyagok ismétlődő fogyasztása kábítószer-függőség kialakulásához vezethet, ez azonban önmagában általában nem tekinthető az elmeműködés olyan kóros állapotának, amely az elkövető beszámítási képességét érintené. A Kúria így fogalmaz: „A kábítószerek vagy kábító hatású anyagok ismétlődő fogyasztásának hatására a kábítószer-fogyasztóknál kábítószer-függőség alakulhat ki. Ez a fizikai és pszichikai függőség azonban, mindennekelőtt a kábítószer utáni vágy, az ún. kábítószeréhség, mint a függőség egyik tünete, általában nem tekinthető az elmeműködés olyan kóros állapotának, amely korlátozza az elkövetőt a cselekmény következményeinek felismerésében vagy abban, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjék.”²⁷

A Btk. 181. § (1) bekezdés a) és b) pontja tehát nemcsak az elkövetési tárgyban különbözik egymástól, hanem az elkövetési magatartás jellegében is. Míg a b) pont a kábítószer fogyasztására való rábírást vagy az arra irányuló törekvést rendeli büntetni, addig az a) pont a kábítószernek nem

²⁴ Karsai Krisztina: Nagykomentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez. Wolters Kluwer Hungary, Budapest 2022. 330. o.

²⁵ Az ismétlődő „szándékosan” jelző a magatartás, és az elkövetési tárgy konjunktív fennállását hivatott feltüntetni.

²⁶ Btk. 181. § (1)

²⁷ Kúria Büntető Kollégiuma: 57. BK vélemény. i. m. Indokolás. I. b)

minősülő kábító hatású anyag vagy szer kóros élvezetére vonatkozik. Ebből arra lehet következtetni, hogy a jogalkotó a „fogyasztás” és a „kóros élvezet” fogalmait nem azonos tartalommal használja: utóbbi a fogyasztásnál súlyosabb, tartósabb vagy intenzívebb használati formára utal.

A „kábitószer fogyasztástól”, továbbá a „kóros élvezettől” másik eltérő megfogalmazást a Btk. 237. § (1) -ben olvashatunk:

„237. § (1) Aki a szesz ital fogyasztásából származó alkohol kivételével vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszólétesítményt vagy közúton, illetve közforgalom elől nem zárt magánúton gépi meghajtású járművet vezet, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”²⁸

A Btk. szintén nem rendelkezik arról, hogy mit takar pontosan az, ha valaki szer (köztük lehetségesen kábítószer) „befolyása/hatása alatt áll”. Így ismét a Kúria Büntető Kollégiumának állásfoglalása nyújt értelmezési támpontot. *„A különféle kábítószerek és kábító hatású anyagok, biológiai értelemben véve, tudatzavart okoznak. Ennek a tudatzavarnak a jellege és foka nagymértékben függ a szer milyenségétől, mennyiségétől, de még ugyanazon szer és személy esetében is – különböző időpontokban – igen eltérően nyilvánulhat meg.”²⁹*

A Kúria állásfoglalásából az következik, hogy a kábítószer vagy kábító hatású anyag befolyása nem pusztán a szervezetbe jutás tényét jelenti, hanem annak valamilyen, az elkövető tudatállapotára, reakciókészségére vagy koordinációjára gyakorolt tényleges hatását. Mivel e hatás jellege és foka az alkalmazott szertől, annak mennyiségétől, az elkövető személyétől és az időponttól is függhet, a befolyásoltság nem azonosítható automatikusan a fogyasztás pusztá tényével. A fogyasztás igazolása tehát legfeljebb kiindulópontja lehet a befolyásoltság vizsgálatának, de önmagában nem feltétlenül bizonyítja annak fennállását.

Ezt az értelmezést ugyanakkor árnyalja a Kúria Bfv.858/2012/5. számú határozata, amely a járművezetés bódult állapotban tényállása kapcsán a következőképpen fogalmazott: *„Tény, hogy ez ideig nem alakult ki még az ítélkezési gyakorlat abban a tekintetben, hogy mit kell a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatti járművezetésen érteni. Minthogy ennek az elkövetési fordulatnak nincs szabálysértési alakzata, ezért elvileg bármilyen mennyiségű ilyen szer fogyasztása alkalmas lehet a bűncselekmény megállapítására.”³⁰*

A határozat megfogalmazása tehát nem azonosítja feltétlenül a fogyasztást a befolyásoltsággal, hanem azt rögzíti, hogy a szer fogyasztása akár kisebb mennyiség esetén is alkalmas lehet a bűncselekmény megállapítására. Az „alkalmas lehet” fordulat éppen arra utal, hogy

²⁸ Btk. 237. § (1)

²⁹ Kúria Büntető Kollégiuma: 57. BK vélemény. i. m. Indokolás. I. a)

³⁰ Kúria Bfv.858/2012/5. Indokolás 3.

a fogyasztás ténye önmagában nem szükségképpen és nem minden esetben jelent automatikusan befolyásoltságot, hanem annak fennállását az adott ügy konkrét körülményei alapján kell vizsgálni. Ebből következően a fogyasztás és a befolyásoltság között továbbra is fennmarad a fogalmi különbség: előbbi a szervezetbe juttatás magatartását, utóbbi pedig az abból eredő, az elkövető tudatállapotára vagy cselekvőképességére kiható állapotot jelöli.

Ha nem különböznének, a törvény feltételezhetően egyszerűen az egyik kifejezés, valamint a hozzá tartozó mondatstruktúra használatával élt volna a jogszabály koherenciája végett. Ebből első megközelítésben az következne, viszont a cikk tárgyát képező törvény indokolása mégis ennek ellenkezőjét állítja: „*A kábítószer-fogyasztás, [...] szigorúbb szankcionálása érdekében a törvény az illegális tudatmódosítókhoz kapcsolódó újabb minősített esetekkel egészíti ki a módosult tudatállapot fennállása alatt, [...] tipikusan elkövetni szokásos bűncselekmények körét*”³¹

Tehát az indokolás – teljesen szembe menve a Kúria határozatába foglaltakkal – egyértelműen arra utal, hogy amikor a jogalkotó a jogszabályba „kábítószer fogyasztást” írt, akkor valójában kábítószer hatása alatt történő elkövetésre gondolt.

A feszültség nem pusztán nyelvi természetű, hanem a minősítő körülmény alkalmazási körét is érinti. A törvényszöveg ugyanis nem azt mondja ki, hogy az elkövető a cselekményt kábítószer hatása vagy befolyása alatt követte el, hanem azt, hogy a cselekményt megelőzően – azzal összefüggésbe hozható módon – kábítószerrel fogyasztott. Ezzel szemben az indokolás a módosult tudatállapot fennállása alatt tipikusan elkövetett bűncselekmények szigorúbb szankcionálására utal. A két megfogalmazás között érdemi különbség lehet: míg a fogyasztás a kábítószer szervezetbe juttatásának magatartását jelöli, addig a befolyásoltság az elkövetéskori tudatállapotra vonatkozik. Ezért nem egyértelmű, hogy a minősítő körülmény alkalmazásához elegendő-e a cselekményt megelőző fogyasztás és az elkövetés közötti összefüggés bizonyítása, vagy szükséges annak vizsgálata is, hogy a fogyasztás az elkövetéskor ténylegesen hatással volt-e az elkövető tudatállapotára.

Konklúzióként a kábítószer-fogyasztás és rokon kifejezéseinek összehasonlítása alapján megállapítható, hogy az új módosítás eredményeképpen kétségek merülnek fel a Btk. nyelvezeti koherenciájában, illetve annak kifejezéseinek konkrét (eddig) kidolgozott jelentéstartalmában.

A Kúria állásfoglalása, korábbi joggyakorlata, a korábbi jogalkotás, a módosító törvény megfogalmazási formája, és a logika mind arra utal, hogy a fogyasztás és a befolyásoltság eltérő jogi fogalmak: a befolyásoltság a fogyasztás lehetséges következménye, de azzal nem azonosítható automatikusan. Ezzel szemben a módosító törvény indokolása olyan értelmezési irányt sugall,

³¹ 2025. évi XIX. törvény indokolása. Részletes Indokolás. 11–12. §, 19–25. §

amely a kábítószer-fogyasztással összefüggő minősítő körülményt a módosult tudatállapot alatt történő elkövetéssel kapcsolja össze. Ebből kifolyólag véleményem szerint a helyes megoldás:

A jogalkotóra nézve a módosítóban bekerült „úgy követi(k) el, hogy (az elkövető) a cselekményt megelőzően – annak elkövetésével összefüggésbe hozható módon – kábítószer fogyasztott.” kifejezést egyszerűen „kábítószer hatása/befolyása alatt követi(k) el.” -re kellene cserélni, vagy amennyiben a jogalkotó mégis egyedi értelmet kíván tulajdonítani ennek a mondatnak, az indokolást kell megváltoztatni úgy, hogy olyan tartalommal bírjon amely alapján nyilvánvalóan lehet következtetni arra, hogy mégis miben különbözik ez a megfogalmazás a többitől.

A jogalkalmazók számára ebből az következhet, hogy az érintett rendelkezések alkalmazásakor az új mondatszerkezetet – az indoklás tartalmára figyelemmel – a kábítószer hatása vagy befolyása alatt állással rokon tartalmú fordulatként kell értelmezni. Az új minősítő körülményen kívül azonban a kábítószer fogyasztását és a kábítószer hatása vagy befolyása alatt állást továbbra is külön fogalomként indokolt kezelni, összhangban a Kúria Bfv.858/2012/5. számú határozatával és az 57. BK véleménnyel.

A következtetés fényében kérdéses az, hogy az „úgy követi(k) el, hogy (az elkövető) a cselekményt megelőzően – annak elkövetésével összefüggésbe hozható módon – kábítószer fogyasztott.” minősített eset halmazatban vagy törvényi egységben értékelendő-e a kábítószer fogyasztásával, illetve a kábítószer hatása alatt történő elkövetéssel.

A fogyasztás magatartásával kapcsolatban, indokoltnak tűnik, hogy a Btk. többi részében – amelyekhez a jelen elemzés viszonyítási pontként kapcsolódik – ez a két magatartás/állapot továbbra is eltérő fogalomként legyen kezelve. Ennek az eltérésnek eredményeképpen a fogyasztás magatartásának, és a hatás/befolyásoltság alatti lét állapotának – ahova a megfogalmazás ellenére a fent olvasható eset is tartozik – halmazatban történő kezelése nem eredményezi a kétszeres értékelés tilalmának sérülését. Tehát a kábítószer fogyasztás és a minősített eset – függetlenül attól, hogy ugyanúgy tartalmazza a kábítószer fogyasztás kifejezést – kezelhetők halmazatban. A fogyasztás és a hatás/befolyásoltság elkülönítésének megnyilvánulása olvasható az ÍH 2022.41-ben, amely így rendelkezik a bódult állapotban történő vezetésről, illetve a fogyasztással elkövetett kábítószer birtoklásról: *„A járművezetés bódult állapotban vétsége nem csak kábítószer fogyasztása útján követhető el, ezért a kábítószer birtoklása nem szükségszerű eszközcselekménye a járművezetés bódult állapotban vétségének; az anyagi heterogén bűnhalmazat valóságos.”*³²

³² ÍH 2022.41. Fővárosi Ítéltábla 16.Bhar.227/2021/8. számú határozat. Jogkódex. <https://jogkodex.hu/doc/1215995> (2025. 11. 15.)

A kábítószer hatása és a minősített eset vonatkozásában viszont már más a helyzet: amennyiben az új minősítő körülményt az indokolás alapján a kábítószer hatása vagy befolyása alatti elkövetéssel rokon tartalmú fordulatként értelmezzük, úgy ez a körülmény már a minősített eset keretein belül értékelésre kerül. Ebből következően az ilyen értelmezés mellett a halmazatként történő kezelés a kétszeres értékelés tilalmának sérelmét eredményezhetné. Viszont a kábítószer hatása vagy befolyásoltsága alatti lét önmagában nem képez önálló törvényi tényállást, hanem más törvényi tényállások — például a korábban említett járművezetés bódult állapotban — egyik tényállási elemeként jelenhet meg. Ilyen esetben a konszumpció csak akkor lenne alkalmazható, ha az egyik tényállás a másikat teljes egészében átfogná; pusztán részleges tényállási átfedés esetén azonban a halmazati értékelés nem zárható ki automatikusan.³³

V.2. A kábítószer vásárlásához szükséges anyagi javak megszerzése

A módosító törvény által behozott másik új minősített eset, – egyben „*novum*” mondatstruktúra – a „kábítószer vásárlásához szükséges anyagi javak megszerzése érdekében” történő elkövetés, amelyet a jogalkotó a Btk. vagyon elleni, illetve vagyon elleni erőszakos bűncselekmények körében rögzített.³⁴

A szóban forgó minősített eset egy cél-eszköz megállapítás, amelyben a cél a kábítószer vásárlása, és erre az eszköz a felül ismertetett bűncselekményeken keresztül történő anyagi forrás szerzés.

A vizsgálat a rendelkezés pontos értelmezési tartományára irányul. Mit takar pontosan az, hogy „kábítószer vásárlásához”, csak a kész kábítószer anyagra, esetleg annak összetevőire is, vagy esetleg kábítószer előállításához szükséges eszközökre is vonatkozik a megállapítás?

A törvény indokolása némi betekintést enged a jogalkotó vélhető szándékába, ugyanis így fogalmaz a fent olvasható rendelkezés által elérni kívánt célról: „*A kábítószer-fogyasztás, illetve az ahhoz szükséges anyagi javak jogellenes előteremtését célzó bűnelkövetés szigorúbb szankcionálása érdekében [...]*”³⁵

Ez azonban önmagában nem tisztítja le teljesen a rendelkezés értelmezési tartományát. A jogalkotói célból első ránézésre felmerülhetne egy tágabb értelmezés lehetősége is, vagyis az, hogy a rendelkezés ne kizárólag a kész kábítószer megvásárlására irányuló vagyonszerzést fogja át. Ez a megközelítés azonban a büntetőjogban irányadó értelmezési korlátok miatt csak szűk körben lehet védhető: a terhelt terhére történő kiterjesztő értelmezés tilalma miatt a minősítő körülmény alkalmazási körét elsősorban a törvényi szöveghez kell kötni. A jogalkotó pedig kifejezetten a

³³ Vö. *Ambrus* István: Egység és halmazat – régi dogmatikai kérdés, új megközelítésben. Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Büntetőjogi és Büntető Eljárásjogi Tanszék, Szeged, 2014. 153-154., 236. o.

³⁴ A módosítások a következő Btk.-beli rendelkezéseket érintik: rablás: Btk. 365. § (3) bekezdés h) pont; kifosztás: Btk. 366. § (2) bekezdés d) pont; lopás: Btk. 370. § (2) bekezdés bj) pont és (3) bekezdés bf) pont.

³⁵ 2025. évi XIX. törvény indokolása. i. m.

„kábitószer vásárlásához szükséges anyagi javak megszerzését” emelte ki, nem pedig általában a kábitószerrel kapcsolatos bármely további magatartás elősegítését.

Ezt erősíti a törvényi megfogalmazás is: amennyiben a jogalkotó nem kizárólag a kész kábitószer megvásárlására, hanem a kábitószerrel kapcsolatos más célmagatartások – így például az előállítás, tartás vagy kereskedés – elősegítésére is ki kívánt volna térni, úgy feltehetően olyan fordulatot alkalmazott volna, amely e magatartásokat is kifejezetten vagy legalább általánosabb formában magában foglalja.

Ennek a szűkebb értelmezésnek további dogmatikai alátámasztására szolgálhat a bírói gyakorlat, amely szerint a kábitószer birtoklás (előállítás) mint cél és a lopás, mint eszköz a cikk tárgyát képező változtatások előtt bűnhalmazatot képezhetnek.³⁶ Erre példa a Kúria Bfv.III.1.104/2014/10. szám alatt nyilvántartott ítéletének tényállása is: „A [kábitószer] természet feltételeinek biztosítása végett az ingatlant átalakították, majd az I. rendű terhel villanyszerelőként szerzett tapasztalatait felhasználva, a II. rendű terhellet egyetértésben - költségkímélés, illetőleg a jelentősen növekedésnek induló áramfogyasztás leplezése céljából - az ingatlanba beérkező villamos áram mennyiségének mérésére szolgáló mérőórát megbontotta, az utcáról a házba érkező vezetéket a ház előterébe vezette anélkül, hogy a beérkező áram áthaladt volna a fogyasztásmérő berendezésen, így biztosítva a természetbe szükséges árammennyiséget.”³⁷

A részlet tárgyát képező rendelkezés kiterjesztő értelmezése a büntetőjog alapelveibe ütközne, ugyanis az kétszeres értékelést eredményezne. Ugyanaz a célmagatartás (kábitószer tartás, előállítás, kereskedelem) egyik oldalról minősített esetet képezne a lopás törvényi tényállása alatt, másik oldalról kimerítené a kábitószer birtoklás- vagy a kábitószer kereskedelem törvényi tényállását.

A kábitószer fogyasztás elkövetési magatartás büntetni rendeltsége minősített esetként azért nem eredményezi ugyanezt, mivel a felül tárgyalt elkövetési magatartásokkal ellentétben annak előkészülete a kábitószer birtoklás törvényi tényállása alapján nem büntetendő.³⁸ Ezt rendeli büntetni a jogalkotó az új szabályok szerint, amennyiben az a taxatív felsorolt bűncselekmények egyikén keresztül történik.

Ebből következően az előző bekezdés logikáját követve, a kettős értékelés elkerülése végett „a kábitószer vásárlásához szükséges anyagi javak megszerzése érdekében” történő elkövetés alapján a minősítő körülmény alkalmazási köre dogmatikailag leginkább a kábitószer fogyasztásához kapcsolódó előkészületi jellegű magatartásokra szűkíthető. Mivel amennyiben a célcselekmény befejezett, vagy megkísérelt, tehát az eszközcselekmény által megszerzett anyagi

³⁶ Hasonló tartalmú határozatok más cél és eszköz cselekményekre Lásd: Bfv. III. 324/2018. számú határozat. (Kábitószer kereskedelem cél, és okirat hamisítás eszköz)

³⁷ Kúria Bfv.III.1.104/2014/10. számú határozat, tényállás.

³⁸ Mivel a Btk. 11. § (1) alapján a jogalkotó nem rendelte külön a fogyasztás magatartás előkészületét büntetni.

javakon az elkövető kábítószer vásárolt – a vásárlás kifejezés a törvényben az előkészület kvázi utolsó mozzanata –, és ezt követően azt elfogyasztotta, megkísérelte elfogyasztani, akkor ugyanúgy kétszeres értékelést eredményezne a tárgyalt minősített eset, és a kábítószer birtoklás (fogyasztással) megállapítása.

Ezt a logikát véli igazolni a cikk ezen fázisában már formálódó joggyakorlat is³⁹. A Tolna Vármegyei Főügyészség álláspontja szerint ugyanis: *„üzletszerűen elkövetett lopások mellett fogyasztással elkövetett kábítószer birtoklás vétségével is megalapozottan gyanúsítható.”* „[A]z a férfi, aki] azért követte el [a két lopást], hogy a [bűncselekményen] pénzen kábítószer vásároljon. Ez egy alkalommal megtörtént, mivel március 21-én a lopott pénzből a bonyhádi buszmegállóban ismeretlen személytől kábítószer vett, amit cigarettába tekerve elfogyasztott. A következő vásárlást már nem tudta lebonyolítani, mivel az eljáró rendőrök elfogták. A gyorsaságot igazolta, hogy a férfi kábítószer fogyasztott”⁴⁰

A gyanúsítás a célcselekmény (fogyasztás) befejezettsége jegyében nem tartalmazza a „kábítószer vásárlásához szükséges anyagi javak megszerzése érdekében” minősítő tényezőt, – holott amennyiben a minősítő tényező fennáll azt törvény alapján fel kell tüntetni a vádiratban –⁴¹ helyette a kábítószer birtoklás bűncselekmény törvényi tényállását valósítja meg.

Abban az esetben, ahol vásárlásra irányuló szándék igen, a fogyasztás viszont nem történt meg bizonyíthatóan, a hatóságok megállapítják a részlet tárgyát képező minősített körülményt, így történt ez a Pest Vármegyei Főügyészség sajtóközleményében is: *„A férfi azért, hogy kábítószer tudjon vásárolni, Cegléden különböző áruházakból, élelmiszer-üzletekből lopott el értéktárgyakat. A férfi júliusban kilenc helyről vitt el parfümöket, kávét, élelmiszert, műszaki és háztartási cikkeket, valamint egy kerékpárt, összesen több, mint 380 000 forintértékben.”* „A nyomozás során a gyanúsítottal a nyomozó hatóság kábítószer vásárlásához szükséges anyagi javak megteremtése érdekében elkövetett lopás vétsége és más bűncselekmények megalapozott gyanúját közölte.”⁴²

A módosító törvény által behozott új minősítő eset – a fenti érveken kívül – például a lopás törvényi tényállásában azért nem alkothat összetett bűncselekmény törvényi egységet a kábítószer birtoklás fogyasztással történő elkövetésével mivel az szankciótanilag aggályos lenne.

³⁹ Azért használom a gyakorlatot másodlagos pilléreként az állításomhoz, mivel a hivatkozási alapok még folyamatban lévő eljárásokra vonatkoznak, amely révén a gyakorlat nem feltétlen az egész jogrendszer, hanem egyes jogalkalmazói szervek aktuális álláspontjaként tudhatóak csak be.

⁴⁰ Tolna Vármegyei Főügyészség: Letartóztatásban a kábítószervásárlás érdekében lopásokat elkövető férfi. Ügyészség. <https://ugyeszseg.hu/letartoztatásban-a-kabitoszervasárlás-érdekében-lopasokat-elkoveto-ferfi/> (2025. 11. 15.)

⁴¹ A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) 422. § (1) c). Tisztában vagyok azzal, hogy a korábbi idézet tartalma nem vádemelés, hanem a gyanúsítás megállapíthatóságáról szól, viszont a cikkben leírtak alapján minden információval rendelkeztek a hatóságok ahhoz, hogy megállapítsák ezt a minősítő körülményt is, és nem mutatkozik különös oka annak, hogy ezt miért ne tették volna meg.

⁴² Pest Vármegyei Főügyészség: Letartóztatásban a kábítószer vásárláshoz szükséges pénz megszerzése érdekében fosztogató férfi. Ügyészség. <https://ugyeszseg.hu/letartoztatásban-a-kabitoszer-vasarlashoz-szukseges-penz-megszerzese-érdekében-fosztogato-ferfi-a-pest-varmegyei-fougyeszseg-sajtokozlemenye/> (2025. 11. 15.)

A lopás minősített esetének büntetési tétele – feltételezve a szabálysértési értéket – vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés, míg a kábítószer birtoklás fogyasztással történő elkövetése szintúgy vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés. Vagyis amennyiben a lopás minősített esete konsumálja a kábítószer birtoklás törvény tényállását akkor a büntetés mértéke ugyanakkora lesz a lopás és a kábítószer fogyasztás elkövetési magatartásokra együtt, mint a kábítószerfogyasztásra magában. Így ebben a specifikus esetben a lopás megvalósítása kvázi büntetés nélkül marad. Ez egy kvázi „egyet vesz kettőt kap” logika alapján akár a bűnelkövetést sarkalhatja is. Hasonló – fogalmazásában és eredményében aprót eltérő, de logikailag ugyanúgy alkalmazható – szankciótani érvelés jelenik meg Földvári József és Gál István László által írt Büntetőjog Általános Rész című tankönyvben: „[...] az egységi konstrukció felbomlik, ha az eszközselekmény súlyosabban büntetendő, mint a célselekmény.”⁴³ „Aligha lenne logikus, ha egy bűnelkövető azáltal kerülne kedvezőbb helyzetbe, hogy egy elkövetett bűncselekmény után még egy másik bűncselekményt is megvalósít.”⁴⁴

A jelen tanulmányban tárgyalt esetben az eszközselekmény nem büntetendő súlyosabban a célselekménynél, és ebből következőleg előnye nem származik a másik bűncselekmény elkövetéséből, viszont ugyanúgy hátránya se származik belőle, ez pedig álláspontom szerint ugyanúgy sérti a büntetőjog speciális és generális preventív funkcióját.

Eddig a – kábítószer fogyasztás – előkészület, illetve a befejezettsége alapján történt a minősített eset halmazatként vagy törvényi egységként történő kezelésének elhatárolása, azonban a kísérleti fázis kérdése még önálló vizsgálatot érdemel. A válasz viszonylag egyszerű, azonban az esetleges félreértések elkerülése érdekében érdemes külön is rögzíteni.

A fentiek alapján abból kell kiindulni, hogy a kábítószer vásárlására történő lopás értelmezésének felső határa kvázi a kábítószer fogyasztás előkészülete, ebből az következik, hogy az ezt követő kísérletnek már a fogyasztással történő kábítószer birtoklás törvényi tényállását kell, hogy kimerítse.⁴⁵ Viszont, ez nem jelenti azt, hogy a kábítószer vásárlásához szükséges anyagi javak megszerzése érdekében történő lopást nem lehet megkísérelni. Ez nem eredményezi a kétszeres értékelés tilalmának sérülését ugyanis különböző magatartásokra vonatkoznak. A kábítószer vásárlása érdekében történő lopás akkor lép kísérleti fázisba, ha az elkövető a lopás törvényi tényállásának megkezdésekor, illetve legkésőbb a befejezés megghiúsulásakor már tudta, hogy ő az így megszerezni kívánt anyagi javakat kábítószer megvásárlásra használta volna.⁴⁶ Míg a

⁴³ Földvári József – Gál István László: Magyar Büntetőjog. Általános rész. Osiris Kiadó, Budapest 2024. 245. o.

⁴⁴ Uo. 246. o.

⁴⁵ Btk. 10. § (2) A kísérletre a befejezett bűncselekmény büntetési tételét kell alkalmazni.

⁴⁶ Itt rövid kitérőt tennék, álláspontom szerint amennyiben ez a képzet az elkövetés befejezésének megghiúsulása után alakult ki, akkor ez a súlyosító eset nem állapítható meg a bűnfelelősség elve alapján. Ugyanis a magatartás tanúsításának idejében, a bűnösség – a minősített eset tekintetében – nem állt fenn.

fogyasztással történő kábítószer fogyasztás kísérletekor már maga a célcselekmény kerül megkezdésre, illetve hiúsul meg.

Összegezve megállapítható, hogy a „kábítószer vásárlásához szükséges anyagi javak megszerzése érdekében” történő elkövetés értelmezési határa a kábítószer fogyasztására irányuló előkészületi jellegű magatartásoknál húzható meg. Amennyiben a megszerzett anyagi javak felhasználásával a kábítószer megvásárlása, illetve fogyasztása már megvalósul, úgy a minősítő körülmény és a fogyasztással elkövetett kábítószer birtoklása közötti viszonyt a kétszeres értékelés tilalmára tekintettel kell rendezni. Ettől eltérő kérdés, hogy maga a vagyon elleni vagy vagyon elleni erőszakos bűncselekmény e célzattal megkísérelhető, ha az elkövető tudata már a véghezviteli magatartás megkezdésekor kiterjed arra, hogy a megszerezni kívánt anyagi javakat kábítószer vásárlására kívánja fordítani.

VI. Összegzés

A 2025. évi XIX. törvény kábítószerrel összefüggő büntetőjogi módosításai egyértelműen a szigorítás irányába mutatnak. A jogalkotói cél a törvény preambulumból, indokolásából és a kapcsolódó kormányzati állásfoglalásokból is világosan kiolvasható: a kábítószerrel kapcsolatos magatartások minél szélesebb körű és súlyosabb szankcionálása. A büntetőjogi dogmatika szempontjából azonban a jogpolitikai cél önmagában nem elegendő. A szigorító rendelkezéseknek a Btk. fogalmi rendszerébe, a korábbi bírói gyakorlatba és a büntetőjog alapelveibe is illeszkedniük kell.

Az első vizsgált kérdés, vagyis a cselekményt megelőzően, azzal összefüggésbe hozható módon történő kábítószer-fogyasztás új minősítő körülménye elsősorban fogalmi bizonytalanságot okoz. A Btk. korábbi szóhasználata és a bírói gyakorlat alapján a kábítószer fogyasztása, valamint a kábítószer hatása vagy befolyása alatt állás nem szükségképpen azonos kategóriák. A módosítás újdonsága nem abban áll, hogy a bódult vagy módosult tudatállapotban történő elkövetés korábban teljesen közömbös lett volna a büntetőjogi értékelés szempontjából, hiszen az önhibából eredő ittas vagy bódult állapot a büntetékiszabás körében eddig is súlyosító körülményként jelenhetett meg.⁴⁷ Az új szabályozás jelentősége inkább abban ragadható meg, hogy a jogalkotó ezt a szempontot egyes tényállások esetében törvényi minősítő körülménnyé emelte. Ebből következően a jogalkalmazás számára a legfontosabb kérdés az lesz, hogy milyen bizonyítottsági szint mellett állapítható meg az elkövetett cselekmény és a korábbi kábítószer-fogyasztás közötti összefüggés.

⁴⁷ Lásd: Kúria Büntető Kollégiuma: 56. BK vélemény a büntetékiszabás során értékelhető tényezőkről. II/7. A BK vélemény az önhibából eredő ittas vagy bódult állapotban történő elkövetést súlyosító körülményként értékeli, amennyiben ennek az állapotnak szerepe volt a bűncselekmény elkövetésében; ez azért releváns, mert a 2025. évi XIX. törvény e büntetékiszabási szempontot emeli egyes tényállásokban törvényi minősítő körülménnyé.

A második vizsgált kérdés, a kábítószer vásárlásához szükséges anyagi javak megszerzésére irányuló elkövetés, elsősorban halmazati és szankciótani problémákat vet fel. A rendelkezés kiterjesztő értelmezése könnyen oda vezethetne, hogy ugyanaz a kábítószerrel kapcsolatos célmagatartás egyszerre jelenik meg minősítő körülményként és önálló kábítószeres bűncselekményként. Ez a kétszeres értékelés tilalmába ütközhetne. Ezért védhetőbbnek tűnik az az értelmezés, amely szerint az új minősítő körülmény elsősorban a kábítószer fogyasztására irányuló előkészületi jellegű vagyoni motivációt kívánja büntetőjogilag súlyosabban értékelni.

A vizsgált módosítások közös tanulsága, hogy a jogalkotói szigorítás önmagában nem pótolja a pontos fogalomhasználatot. A kábítószerrel összefüggő bűncselekmények elleni fellépés büntetőpolitikai indokoltsága mellett is követelmény marad, hogy az új tényállási elemek alkalmazási köre világos, előrelátható és dogmatikailag következetes legyen. Ellenkező esetben a jogalkalmazásra hárul annak feladata, hogy a jogalkotói cél, a törvényi szöveg és a büntetőjogi alapelvek között egyensúlyt teremtsen.

Álláspontom szerint a 2025. évi XIX. törvény vizsgált rendelkezései a gyakorlatban alkalmazhatók, de csak szűkítő, dogmatikailag kontrollált értelmezéssel. A jogalkotói célból következő szigor nem vezethet oda, hogy a fogyasztás, a befolyásoltság, az előkészület, a kísérlet és a befejezett kábítószeres bűncselekmények közötti határok elmosódjanak. A jövő joggyakorlatának ezért nem pusztán az lesz a feladata, hogy a módosításokat alkalmazza, hanem az is, hogy azok értelmezési határait a büntetőjog alapelveivel összhangban kijelölje.